

**Descripció quantitativa dels neologismes documentats durant
l'any 1995 a la premsa en català**

Observatori de Neologia

Judit Freixa, Elisabet Solé, M. Teresa Cabré (coord.)

Sèrie Informes, 23

Barcelona
Universitat Pompeu Fabra. Institut Universitari de Lingüística Aplicada
1998

Direcció de les Publicacions de l'IULA: M. Teresa Cabré

Primera edició: 1998

© els autors

© Institut Universitari de Lingüística Aplicada

La Rambla, 30-32

08002 Barcelona

Dipòsit legal: B-34.231-2002

Descripció quantitativa dels neologismes documentats durant l'any 1995 a la premsa en català

Observatori de Neologia¹

Judit Freixa (coord.)
judit.freixa@trad.upf.es

Elisabet Solé (coord.)
elisabet.sole@trad.upf.es

M. Teresa Cabré (coord.)
teresa.cabre@trad.upf.es

Institut Universitari de Lingüística Aplicada
Universitat Pompeu Fabra
Barcelona

Descripció dels neologismes de l'Observatori de Neologia documentats a la premsa en català (*Avui, Punt Diari, El Temps*) de l'any 1995, a partir del recurs de creació que els ha generat: processos formals (derivació, composició, sintagmació, conversió sintàctica, truncació, etc.), processos semàntics i manlleus.

This paper is a description and analysis of the new words in the Observatori de Neologia (Observatory of Neologisms), gathered from the Catalan-language press in 1995 (Avui, Punt Diari, El Temps). The data is organized according to the type of resource used to coin the new word: formal processes (derivation, composition, phrasal construction, syntactic conversion, clipping, etc.), semantic processes and loanwords.

---

¹Els membres de l'Observatori de Neologia autors d'aquest *paper* han estat: M. Teresa Cabré, Meritxell Domènech, Rosa Estopà, Judit Feliu, Marta Folia, Judit Freixa, Sílvia López, Mireia Lladó, Sílvia Martorell, Cristina Mayoral, Jordi Morel, Isabel Obradós, Montserrat Pibernat, Anna Sadurní, Judit Sadurní, Imma Sas, M. Josep Sintès, Xavier Solé, Elisabet Solé, Marta Torres, Ouissem Touhami, Teresa Vallès, Mercè Vázquez.

Sumari

1. Introducció.....	3
2. Neologismes formals.....	4
2.1 Neologismes formats per prefixació.....	5
2.2 Neologismes formats per sufixació.....	7
2.3 Neologismes formats per composició patronímica.....	10
2.4 Neologismes formats per composició culta.....	12
2.5 Neologismes formats per sintagmació.....	14
2.6 Neologismes formats per conversió sintàctica.....	17
2.7 Neologismes formats per truncació.....	18
2.8 Neologismes sintàctics.....	19
2.9 Altres neologismes.....	20
3. Neologismes semàntics.....	20
4. Manlleus.....	23
Bibliografia.....	30

1. Introducció

L'objectiu d'aquest *paper* és descriure i analitzar les característiques i els processos de formació més rellevants dels neologismes documentats a l'Observatori de Neologia² durant l'any 1995 a la premsa en català (*Avui*, *Punt Diari*, *El Temps*). Així doncs, aquest text, que és fruit de l'anàlisi d'un total de 5.328 neologismes³, vol ser una síntesi de les principals conclusions i reflexions recollides en els quatre informes de treball elaborats pels membres de l'Observatori de Neologia durant el curs 1996-1997.

L'article s'estructura en tres grans apartats: En el primer, *Neologismes formals*, presentem les dades corresponents als neologismes formats per derivació, composició, sintagmació, conversió sintàctica, truncació, neologismes sintàctics i altres; en el segon, els *Neologismes semàntics*, i en el tercer, els *Manlleus*. Prèviament, fem constar un quadre resum amb les dades quantitatives corresponents als tres grans recursos de creació de neologismes.

Dins de cada subgrup de neologismes s'han tingut en compte, majoritàriament, aspectes que afecten la categoria gramatical de les unitats neològiques, la regla de formació (en els casos en què és pertinent), els afixos i formes afixades (en els neologismes formats per derivació i composició culta), la pertinència del neologisme a una determinada àrea temàtica⁴, les característiques de la unitat lèxica neològica en relació al registre, i qualsevol altra dada rellevant segons el tipus de neologisme que es descriu.

El total de neologismes analitzats, documentats a la premsa d'àmplia difusió en català durant l'any 1995, és de 5.328 i es reparteixen de la manera següent, segons el recurs que els ha generat:

neologismes formals	4.002	75.11%
manlleus	1.132	21.24%
neologismes semàntics	194	3.64%
TOTAL	5.328	100%

Taula 1.

²L'Observatori de Neologia és un grup amb nom específic (GNE) de la Universitat Pompeu Fabra, vinculat a l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada des de 1994 (anteriorment i des de 1988, a la Universitat de Barcelona), i finançat per l'Institut d'Estudis Catalans i Enciclopèdia Catalana. Un dels objectius principals d'aquest projecte, dirigit per la Dra. M. Teresa Cabré, és constituir una base de dades dels neologismes apareguts a la premsa en català i en castellà editada a Barcelona.

³Considerem *neologisme* qualsevol unitat lèxica de la llengua general apareguda en el corpus de buidatge que no estigui documentada en el corpus lexicogràfic d'exclusió (*Diccionari de la llengua catalana-DLC*, *Diccionari de la llengua catalana-DIEC* i *Gran Enciclopèdia Catalana-GEC2*) o bé hi consti precedida d'asterisc, com ocorre amb alguns manlleus.

⁴L'assignació dels neologismes a les àrees temàtiques és molt oberta i poc precisa, com es pot observar a la tipologia següent: ECON (economia), ESP (esport), ESPEC (espectacles i cultura), MON (societat, política), TEC (tècnica i ciència), NT (mot no marcat temàticament), DBT (atribució temàtica dubtosa). Per tant, les dades sobre aquest punt que s'ofereixen no pretenen ser generalitzables.

2. Neologismes formals

Segons el procés amb què s'han format, els neologismes formals⁵ es subdivideixen de la manera següent :

	Quantitat	Percentatge sobre el total de neologismes formals	Percentatge sobre el total de neologismes
Derivació	2.196	54.87%	41.10%
Prefixació	1.240	30.98%	23.27%
Sufixació	956	23.88%	17.94%
Composició	1.144	28.58%	21.47%
Patronímica	429	10.71%	8.05%
Culta	715	17.86%	13.41%
Sintagmació	295	7.37%	5.53%
Conversió sintàctica	154	3.84%	2.89%
Truncació	53	1.32%	0.99%
Sintàctics	24	0.59%	0.45%
Altres	136	3.39%	2.55%

Taula 2.

Abans de fer un breu comentari dels aspectes més rellevants dins de cadascun dels recursos de formació, volem remarcar que —de les diferents categories lèxiques majors (N, A, V, Adv)— es formen majoritàriament N, amb un 54.11 %, seguits dels A, amb un 36.91 %; i amb un percentatge molt menor, hi trobem els verbs (8.14 %), i gairebé imperceptibles els adverbis, amb un 0.77 %, i un parell de casos residuals d'interjeccions (corresponents a un 0.05 %). Ara bé, aquestes dades no es distribueixen de la mateixa manera en tots els processos de formació, sinó que predomina una o altra categoria segons el procés que les ha generades. Vegem-ho a partir de la taula següent:

	N	A	V	Adv	Altres	Total
prefixació	24.61%	42.67 %	35.87 %	3.33 %	0.16 %	
	(41.53 %)	(49.11%)	(9.11 %)	(0.08 %)	(0.16%)	(100 %)
sufixació	21.79 %	30.13 %	22.22 %			
	(47.6 %)	(44.9 %)	(7.3 %)			(100 %)
composició	17.39 %	4.62 %	0.63 %			
	(84.39 %)	(15.38 %)	(0.23 %)			(100 %)
comp. culta	18.69 %	18.50 %	17.77 %			
	(54.68 %)	(37.48 %)	(7.83 %)			(100 %)
sintagmació	10.94 %	0.77 %	8.25 %	96.66 %		
	(77.62 %)	(3.72 %)	(8.81 %)	(9.83 %)		(100 %)
conversió	3.91 %	2.66 %	10.79 %			
	(53.24 %)	(24.67 %)	(22.07 %)			(100 %)
truncació	2.05 %	0.63 %	0.31 %			

⁵ En el conjunt de neologismes formals s'hi inclouen grups residuals molt poc importants quantitativament (neologismes sintàctics i altres casos) per poder mantenir els tres grans blocs amb què se sol treballar en neologia lèxica: neologismes formals, neologismes semàntics i manlleus.

sintàctics	(81.13 %) 0.57 %	(16.98 %)	(1.88 %) 4.12 %			(100 %)
Total	(45.83 %) 54.11 %	36.81 %	(54.16 %) 8.14 %	0.77 %	0.05 %	(100 %) 100 %

Taula 3.

2.1 Neologismes formats per prefixació (FPRE, 1.240)

2.1.1 Categoria gramatical

La majoria dels neologismes formats per prefixació són adjectius o noms, tot i que també hi ha un nombre rellevant de verbs.

adjectius	609 (49.11 %)
noms	515 (41.53 %)
verbs	113 (9.11 %)
interjeccions	2 (0.16 %)
adverbis	1 (0.08 %)

Taula 4.

2.1.2 Regla de formació

Les regles de formació per prefixació més productives són aquelles en què el prefix és no recategoritzador i la base és una paraula catalana. La resta de regles, en què la base és un manlleu, un nom propi o una sigla, es reparteixen un percentatge inferior al 8 %.

[prefix [radical] _x] _x	1.143 (92.17 %)
[prefix [radical] _x] _v	49 (3.95 %)
[prefix [manlleu] _x] _x	17 (1.37 %)
[prefix [nom propi] _x] _x	10 (0.80 %)
[prefix [nom propi] _x] _v	10 (0.80 %)
[prefix [sigla] _x] _x	4 (0.32 %)
[prefix [sigla] _x] _v	4 (0.32 %)
altres ⁶	3 (0.24 %)

Taula 5.

Aquestes dades confirmen el fet que, en català, les possibilitats de recategorització d'una base lèxica per mitjà de prefixos són molt pobres si les comparem amb les que ofereixen els sufixos.

Efectivament, només un 5 % dels neologismes analitzats per prefixació presenten un prefix recategoritzador.

⁶ [prefix [variant]_x]_x: *antimasònic*; [prefix [xifra]_x]_x: *sub-18*, *sub-21*.

D'altra banda, tot i que els prefixos tradicionalment recategoritzadors són *a-*, *en-*, *re-* i *des-*, entre els exemples de funcionament recategoritzador en trobem d'altres com els següents:

anti-:	<i>antiatracaments</i> (adj.), <i>antiautovia</i> (adj.)
multi-:	<i>multinivell</i> (adj.), <i>multinorma</i> (adj.)
neo-:	<i>neorural</i> (m.), <i>neo-Woody Allen</i> (adj.)
post-:	<i>postcampanya</i> (adj.), <i>postvenda</i> (adj.)
pre-:	<i>pre-Juràssic Park</i> (adj.), <i>pre-reforma</i> (adj.)
super-:	<i>supervendes</i> (adj.)

En la majoria dels casos el procés de recategorització permet obtenir adjectius a partir de bases nominals. El prefix més productiu pel que fa a aquest procés és *anti-*, al qual corresponen més de la meitat dels casos observats. Pel que fa al comportament recategoritzador d'aquest prefix, cal destacar el fet que sovint s'adjunta a una base nominal flexionada en plural. Per exemple: *antiatracaments* (adj.), *antiavalots* (adj.), *antibales* (adj.), *antiincendis* (adj.), *antisectes* (adj.).

2.1.3 Prefixos

La distribució dels neologismes formats per prefixació d'acord amb el prefix que els origina, ordenats de més a menys freqüent, és la següent —encara que alguns prefixos s'hagin agrupat per coincidència d'aparicions, la xifra i el percentatge sempre fa referència a cadascun dels prefixos:

no-:	212 (17.09 %)
anti-:	172 (13.87 %)
re-:	89 (7.17 %)
ex- ⁷ :	68 (5.48 %)
pre-:	65 (5.24 %)
post-:	62 (5.0 %)
super-:	50 (4.03 %)
inter-:	40 (3.22 %)
semi-:	37 (2.98 %)
des-, sub-:	35 (2.82 %)
co-, neo-:	33 (2.66 %)
pro-:	31 (2.50 %)
pseudo-:	28 (2.25 %)
multi-:	27 (2.17 %)
in-:	25 (2.01 %)
contra-, ultra-:	22 (1.77 %)
extra-:	18 (1.45 %)
hiper-, sobre-:	14 (1.12 %)

⁷Pel que fa al prefix *ex-*, hem deixat de banda els casos en què s'adjunta a radicals simples o derivats que fan referència a càrrecs, oficis o relacions personals (perquè són neologismes totalment predictibles i, a més, formats amb un patró altament productiu), i hem analitzat només els neologismes en què la base és un radical compost o sintagmàtic (*ex-blau-grana*, *ex-alt càrrec*) o bé un radical nominal no humà (*ex-direcció*, *ex-bloc*).

vice-, para-:	12 (0.96%)
a-, bi-, trans-:	10 (0.8 %)
mono-, supra-:	7 (0.56 %)
arxi-, pan-, pluri-, uni-:	4 (0.32 %)
infra-, intra-, sots-:	3 (0.24 %)
en-, hipo-:	2 (0.16 %)
avant-, ben-, dis-, entre-, ir-, mono-, quasi-, tri-:	1 (0.08%)

Dels 47 prefixos documentats a les nostres dades, *no-* i *anti-* són els més productius, ja que sumen el 30.96% del total de neologismes formats per prefixació. Del prefix *no-*, el més productiu de tots amb un 17.09 % dels casos, destaca el fet que accepta una àmplia gamma de bases de categoria diferent a la nominal, concretament: adjectius, participis de passat, noms deverbals, altres noms i gentilicis.

2.1.4 Àrea temàtica

La distribució dels neologismes formats per prefixació d'acord amb l'àrea temàtica és la següent:

MON	611 (49.27 %)
NT	248 (20.00 %)
ESPEC	201 (16.20 %)
TEC	72 (5.80 %)
ECON	51 (4.11 %)
ESP	35 (2.82 %)
DBT	22 (1.77 %)

Taula 6.

Per tant, l'àrea temàtica més recurrent és la que correspon als àmbits de la política i la sociologia (MON), que aglutina gairebé la meitat dels casos.

2.2 Neologismes formats per sufixació (FSUF, 956)

2.2.1 Categoria gramatical

La majoria dels neologismes formats per sufixació són noms i adjectius, amb un percentatge molt similar (47.6% i 44.9%, respectivament); seguits d'un percentatge força baix de verbs formats per sufixació.

noms	456 (47.6 %)
adjectius	430 (44.9 %)
verbs	70 (7.3 %)

Taula 7.

En la lectura d'aquestes dades cal tenir en compte una determinada restricció metodològica de l'Observatori (vegeu *Document relatiu a la fase de buidatge*): no es recullen com a formes neològiques els adverbis acabats en *-ment* pel fet de ser predictibles.

2.2.2 Regla de formació

Les regles de formació que han generat els neologismes sufixats són les següents:

[[radical] _x sufix] _y	558 (58.36 %)
[[nom propi] _x sufix] _y	148 (15.48 %)
[[radical] _x sufix] _x	138 (14.43 %)
[[nom propi] _x sufix] _x	68 (7.11 %)
[[manlleu] _x sufix] _y	14 (1.46 %)
[[manlleu] _x sufix] _x	11 (1.15 %)
[[base sintagmàtica] _x sufix] _y	5 (0.52 %)
[[sigla] _x sufix] _x	4 (0.41 %)
[[sigla] _x sufix] _y	3 (0.31 %)
altres regles ⁸	7 (0.73 %)

Taula 8.

Com es pot observar la majoria dels neologismes sufixats són fruit d'una regla en què el sufix és recategoritzador (76.13 %). També és destacable el fet que un nombre important dels neologismes sufixats tenen com a base un nom propi (22.59 %); d'aquests, la majoria es combinen amb sufixos recategoritzadors. Dins d'aquest subconjunt de neologismes cal destacar els sufixats amb *-ista* i *-ià -iana*, documentats com a nom i adjectiu, majoritàriament amb bases que són noms propis (*pujolista, roquista, sevillista, situacionista, sobiranista, zapatista; sartrià, stonià*). Aquests casos s'han considerat tots dos sufixats, i no l'un conversió sintàctica de l'altre perquè d'aquesta manera tots els neologismes que comparteixen el mateix sufix queden agrupats en un únic procés de formació.

2.2.3 Tipus de sufix

Suffixos nominalitzadors: 456 (47.69 %)

-isme:	97 (21.27%)
-ció:	96 (21.05 %)
-ista:	70 (15.35%)
-itat:	59 (12.93 %)
-ment:	32 (7.01 %)
-dor -a:	26 (5.7 %)
-ià -iana:	15 (3.28 %)
-er -a, -ada:	13 (2.85 %)
-atge:	6 (1.31 %)

⁸[[base sintagmàtica]_x sufix]_x: *santantonada, tercermundisme*; [[tema] sufix]: *holoístic, endemonista, mesològic, minoritzar*; [[compost culte]_x sufix]_y: *micronímic*.

-ia (àtona):	4 (0.87 %)
-eria:	3 (0.65 %)
-ari, -ar, -ic ⁹ , -aire, -ble ¹⁰ :	2 (0.43 %)
-oide, -tori, -ol, -or, -ia (tònic), -astre, -esa, -ncia, -eta, -í, -ura, -ita:	1 (0.2 1%)

Suffixos adjectivadors: 430 (44.9 %)

-ià -iana:	105 (24.41 %)
-ista:	87 (20.23 %)
-dor -a:	60 (13.95 %)
-ble:	41 (9.53 %)
-ic -a:	40 (9.3 %)
-al:	25 (5.81 %)
-er -a:	12 (2.79 %)
-ori -òria:	11 (2.55 %)
-esc -a:	10 (2.32 %)
-ós -osa:	7 (1.62 %)
-ari -ària, -ístic -a:	6 (1.39 %)
-iu -iva:	4 (0.93 %)
-aire, -í -ina:	3 (0.69 %)
-dís -dissa, -enc -a:	2 (0.46 %)
-à, -ar, -eta ¹¹ , -il ¹² , -ívol:	1 (0.23 %)

Suffixos verbalitzadors: 70 (7.32 %)

-itzar:	58 (82.85 %)
-ejar:	9 (12.85 %)
-ificar:	2 (2.85 %)
-itar:	1 (1.42 %)

Suffixos nominalitzadors i adjectivadors. Tot i estar comptabilitzats en el subgrup de suffixos nominalitzadors o adjectivadors, respectivament, presentem a continuació aquells suffixos que tant han format noms com adjectius amb el mateix sufix:

-ista:	70 noms 87 adjectius
-ià:	15 noms 105 adjectius
-dor:	26 noms 60 adjectius
-er:	13 noms

⁹tetraplègic_m

¹⁰alcaldable, col.leccionable.

¹¹foteta

¹²enginyeril

12 adjectius
 -aire: 2 nom
 3 adjectius

Pel que fa als sufixos més productius dins del conjunt de neologismes sufixats documentats durant l'any 1995, podem concloure que:

- a) Dels diferents sufixos verbalitzadors, destaca amb un 82.8 % el sufix *-itzar*.
- b) Dels diferents sufixos nominalitzadors, destaquen *-isme* (21.2 %) i *-ció* (21.0 %) amb el mateix percentatge, seguits de *-ista* (15.3 %), *-itat* (12.9 %) i ja molt per sota *-ment* (7 %), *-dor* (5.7 %) i tota la resta.
- c) Dels diferents sufixos adjectivadors, destaquen principalment *-ià* (24.2 %), *-ista* (20.2 %), *-dor* (13.9 %), *-ble* (9.5 %), *-ic* (9.3 %), i ja molt per sota *-al* (5.8 %) i tota la resta.

Finalment, volem remarcar que, dels diferents neologismes analitzats com a sufixats, n'hi ha un 9.6% (91) en què la base sobre la qual s'aplica la regla de sufixació també és neològica. D'aquest percentatge de bases neològiques aproximadament un 13.1 % (exactament 15 casos) són formes documentades a la base de dades de neologismes corresponent al 1995. En alguns casos es documenten neologismes que pertanyen a una mateixa família de paraules (p.e. *encriptació*, *encriptador*, *encriptament*; *teatralitzable*, *teatralització*); però el que és més rellevant és que del 82.4% dels neologismes que no tenen documentada la base, aquesta és una base verbal, sobretot formada per sufixació a partir de *-ció* (57.1 % del total de bases no documentades).

2.3 Neologismes formats per composició patronímica (FCOM, 429)

2.3.1 Categoria gramatical

La majoria de neologismes formats per composició patronímica són noms. Trobem també un grup important d'adjectius i dos casos de verbs; no trobem, en canvi, exemples d'altres categories gramaticals:

noms	362 (84.39 %)
adjectius	66 (15.38 %)
verbs	1 (0.23 %)

Taula 9.

2.3.2 Regla de formació

L'estructura morfosintàctica dels components dels neologismes formats per composició es distribueix de la manera següent —per a la distinció entre composició i sintagmació vegeu *Document relatiu a la fase de buidatge*:

noms: 362

NN: 336 (78.30%) (*illot-testimoni, importació-exportació*)
 VN: 22 (5.12%) (*abaixapantalons, apagafocs*)
 NNN: 3 (0.69%) (*actor-torero-poeta, columna-banc-rellotge*)
 NSN: 1 (0.23%) (*efecte bola de neu*)

adjectius: 66

AA: 66 (15.38%) (*liberal demòcrata, nacional-comunista*)

verbs: 1

NV: 1 (0.23%) (*favagirar*)

Pel que fa a la productivitat de les estructures dels substantius generats per un procés de composició patronímica, cal destacar que:

a) L'estructura més productiva és NN (78.08%).

b) L'estructura de constituents VN és molt poc productiva (5.35%) i presenta una certa restricció pel que fa al registre ja que tots els neologismes documentats amb aquesta estructura pertanyen a un registre col·loquial, familiar, que fins i tot a vegades es pot qualificar de vulgar:

matagegants, abaixapantalons, caçanazi, emborratxacabra, menja-homes

2.3.3 Àrea temàtica

Pel que fa a les àrees temàtiques, els 429 neologismes formats per composició patronímica pertanyen a les àrees temàtiques següents, en què predominen els neologismes que formen part del camp conceptual MON (51.74%):

MON	222 (51.74%)
ESPEC	84 (19.58%)
TECN	58 (13.51%)
NT	40 (9.32%)
ECON	17 (3.96%)
ESP	8 (1.86%)

Taula 10.

Així doncs, les categories més productives resultants del procés de composició són noms o bé adjectius. Gairebé sempre els noms estan formats a partir de dos substantius i solen pertànyer a les àrees MON, ESPEC i TEC. Si el resultat de la composició és un adjectiu, l'estructura que més probablement té al darrere és [A A] i les àrees a les quals pertany són les mateixes que en el cas anterior. Vegem-ne alguns exemples:

- *robot arada, ciutat fantasma, joieria-bijuteria, mec-ministeri* ([NN]_N, MON)
- *liberaldemòcrata, militar-comunista, centmilionari -ària* ([AA]_A, MON)
- *actor-cuiner, arxiu-museu* ([NN]_N, ESPEC)
- *irònic-humorístic, cultural artístic, folklòric-decoratiu* ([AA]_A, ESPEC)
- *aliment medicament, metge-investigador, matèria-pasta* ([NN]_N, TEC)

— *fecal-oral, professional-topogràfic* ([AA]_A, TEC)

2.4 Neologismes formats per composició culta (FCULT, 715)

2.4.1 Categoria gramatical

La majoria dels neologismes formats per un procés de composició en què un dels seus formants és un lexema grec o llatí són noms o adjectius. S'han documentat també un percentatge baix de verbs però, en canvi, no s'ha trobat cap cas d'altres categories gramaticals.

noms	391 (54.68%)
adjectius	268 (37.48%)
verbs	56 (7.83%)

Taula 11.

2.4.2 Regla de formació

L'estructura morfosintàctica dels constituents ens mostra que la majoria dels compostos cultes són mixtos, és a dir, un dels constituents del neologisme correspon a un formant grecollatí (tema), però l'altre és un lexema català (radical):

noms (391 casos)

[[tema] [radical] _N] _N	320 (81.84%) (<i>petroquímica, autoajuda</i>)
[[radical] [tema] _N] _N	37 (9.46%) (<i>primatòleg, presleyòleg</i>)
[[tema] [tema]] _N	33 (8.43%) (<i>partitocràcia</i>)
[[tema] [tema] [radical] _N] _N	1 (0.25%) (<i>clorofluorocarburi</i>)

adjectius (268 casos)

[[tema] [radical] _A] _A	252 (94.02%) (<i>paleoautonòmic -a, piromusical</i>)
[[tema] [tema]] _A	6 (2.23%) (<i>pornòfil</i>)
[[radical] _A [tema]] _A	5 (1.86%) (<i>romanticoides</i>)
[[tema] [radical] _A [radical] _A] _A	2 (0.74%) (<i>lingüístic-electoral-televisiu -iva</i>)
[[tema] [tema] [radical] _A] _A	2 (0.74%) (<i>bolxevic-esquerrano-maçònic -a</i>)
[[tema] [tema] [tema] [radical] _A] _A 1	(0.37%) (<i>jurídico-polític-econòmic-institucional</i>)

verbs (56 casos)

[[tema] [radical] _V] _V :	56 (100 %) (<i>minusvalorar, autocensurar-se</i>)
---	---

2.4.3 Formes sufixades i prefixades¹³

¹³ En la llista següent no hi consten aquelles formes que apareixen només una vegada.

Formes prefixades

auto-: 110
euro-: 36
macro-, mini-: 34
politico-: 26
tele-: 20
socio-: 19
eco-: 14
pluri-, psico-: 10
micro-, bio-: 9
ciber-: 8
filo-, historico-, tecno-: 7
croato-, economico-, mega-, video-, foto-, franco-: 6
servo-, geo-: 5
catalano-, civico-, homo-, juridico-, ludico-, meta-, neuro-: 4
catolico-, erotico-, foto-, geo-, germano-, horto-, lingüístico-, literario-, musico-, ruso-, sino-: 3
anarco-, anglo-, castellano-, científico-, cripto-, dia-, estetico-, hidro-, hipo-, hispano-, maxi-, minus-, omni-, periodístico-, porno-, primato-, psicologico-, quadri-, quimico-, retro-, satirico-, upiro-: 2

Formes sufixades

-metre: 6
-òleg: 5
-cràcia, -logia, -òfil: 4
-fobia, -dèlia, -fonia, -filia, -mania, -plègia: 3
-tècna, teràpia: 2

Dins dels compostos a la manera culta cal destacar-ne un subgrup en què el primer constituent és l'escurçament d'un lexema català com a:

- *toxiinfecció, publireportatge, fantacientífic, helitanc;*
- *eurocomissari, eurodiputat, ecoenginy, ecoturisme;*

Alguns d'aquests constituents es corresponen formalment, però no semànticament, a un formant grecollatí. Aquest fet potser explicaria que els segments escurçats dels neologismes del segon grup que coincideixen amb formes grecollatines, siguin molt més productius que els del primer grup, que normalment només generen un únic neologisme dins del nostre corpus. Dins d'aquest segon grup cal comentar especialment els neologismes formats pels segments *eco-* i *euro-* per la seva productivitat dins del corpus.

El segment *eco-* ha donat lloc a dos tipus de neologismes: uns formats amb el formant culte *eco-*, és a dir, a través de la forma grega “casa”, “medi” com ara *ecocentre*, i uns altres formats amb la forma prefixada generada de l'escurçament del mot *ecologisme*, *ecologia*, com ara *ecomuseu*, *ecoturisme*, *ecosocial*.

Respecte del segment *euro-* també es dona aquest doble vessant: els neologismes formats a partir de la forma grega *euro-* referida a Europa: *eurocèntric*, *eurofederalisme*, i els neologismes derivats de l'escurçament d'Unió Europea (*eurocomissari*, *europolític*, *euroexèrcit*). En aquest darrer cas, la producció és altíssima a causa de la nova realitat social creada a Europa.

2.4.4 Àrea temàtica

L'àrea temàtica predominant en els neologismes formats per composició culta també és la de MON:

MON	324 (45.31%)
TECN	175 (24.47%)
ESPEC	94 (13.14%)
NT	82 (11.46%)
ECON	36 (5.03%)
ESP	2 (0.27%)
DBT	2 (0.27%)

Taula 12.

2.5 Neologismes formats per sintagmació (FSINT, 295)

2.5.1 Categoria gramatical

La categoria gramatical dels neologismes formats per sintagmació presenta molta més variació que la de la resta de neologismes polilexemàtics, encara que el substantiu és en tots els grups la categoria prominent. Destaquem, per exemple, el nombre elevat d'adverbis que s'ha documentat, en comparació amb altres processos de formació:

noms	229 (77.62%)
adverbis	29 (9.83%)
verbs	26 (8.81%)
adjectius	11 (3.72%)

Taula 13.

2.5.2 Regla de formació

Segons l'estructura morfosintàctica interna, els neologismes sintagmàtics es troben distribuïts de la manera següent:

noms (229 casos)

N A:	117 (51.09%) (<i>casc verd, comissari general</i>)
N Sprep:	68 (26.69%) (<i>bomba de liptons, caldo de cultiu</i>)
A N:	30 (13.10%) (<i>boig noi, doble agent</i>)
prep N:	3 (1.31%) (<i>sense sentit</i>)
N A A:	1 (0.43%) (<i>prestació social substitutòria</i>)
conj N:	1 (0.43%) (<i>camaco¹⁴</i>)
V pron V:	1 (0.43%) (<i>campi-qui-pugui</i>)
det N:	1 (0.43%) (<i>dos cavalls</i>)
Adv Adv V:	1 (0.43%) (<i>si-no-fos</i>)
Adv V Adv:	1 (0.43%) (<i>no-passa-res</i>)
Adv V pron:	1 (0.43%) (<i>no-sé-què</i>)
Adv Adv:	1 (0.43%) (<i>encara-no</i>)
N A V Sprep:	1 (0.43%) (<i>lector-roderedià-fent-de-turista</i>)
pron V SN:	1 (0.43%) (<i>macagundéu</i>)
N/A conj N:	1 (0.43%) (<i>verd-i-mar</i>)

En els 68 neologismes amb estructura *N Sprep*, el *Sprep* s'introdueix amb les preposicions següents:

<i>de</i> :	63 (92.64%)
<i>a</i> :	2 (2.94%)
<i>per</i> :	1 (1.47%)
<i>amb</i> :	1 (1.47%)
<i>en</i> :	1 (1.47%)

adverbis (29 casos)

prep N:	28 (96.55%) (<i>en bandolera, en cascada</i>)
prep A:	1 (3.44%) (<i>en calent</i>)

verbs (26 casos)

V SN:	7 (26.92%) (<i>carregar les tintes, fer cara de pòquer</i>)
V N:	7 (26.92%) (<i>fer país, fer partit</i>)
V Sprep:	5 (19.23%) (<i>pixar fora el tinter</i>)
V Adv:	2 (7.69%) (<i>nedar contra-corrent, passar avall</i>)
Adv V Sprep:	2 (7.69%) (<i>no estar per hòsties</i>)
V Sadv:	1 (3.84%) (<i>passar-s'ho teta</i>)
V N Sprep:	1 (3.84%) (<i>penjar pilotes a l'olla</i>)
V A:	1 (3.84%) (<i>quedar retratat</i>)

¹⁴Variant de l'estructura *que maco*.

adjectius (9 casos)

A conj A:	4 (44.4%) (<i>verd-i-blanc</i>)
prep SN:	2 (22.2%) (<i>de mig pèl, d'alt nivell</i>)
participi Sprep:	1 (11.1%) (<i>dat pel sac</i>)
prep N:	1 (11.1%) (<i>de pro</i>)
Adv Sprep:	1 (11.1%) (<i>fora de llei</i>)

Pel que fa a l'estructura més productiva dels substantius s'ha de destacar [N A]. Aquesta estructura a vegades genera noms mitjançant les regles de la composició patronímica *barbablanc, pit-roig*, d'altres vegades dona lloc a noms fruit de la lexicalització d'un sintagma discursiu com *complex turístic, esquí nàutic o consell comarcal*.¹⁵ Observant els neologismes del nostre corpus amb estructura [N A], ens hem adonat que en totes les ocurrències aquesta estructura responia a una lexicalització d'un sintagma discursiu, és a dir, havia estat generada per un procés de sintagmació. I a més, és una estructura molt productiva en el corpus (113 ocurrències presenten aquesta estructura de constituents). Aquestes dues constatacions ens permeten concloure que la productivitat del procés de composició que genera substantius a través de l'estructura [N A] dins del nostre corpus de premsa és gairebé nul·la; i, en canvi, la lexicalització de l'estructura sintàctica [N A] és altament productiva en els neologismes del català.

2.5.3 Àrea temàtica

La distribució en àrees temàtiques dels neologismes formats per sintagmació és més equilibrada que en la majoria d'altres processos:

MON	91 (30.84%)
NT	84 (28.47%)
TEC	35 (11.86%)
ESPEC	35 (11.86%)
ESP	33 (11.18%)
ECON	19 (6.44%)

Taula 14.

2.5.4 Registre

Un petit percentatge d'aquestes unitats sintagmàtiques, només 25, són unitats marcades pel que fa al registre. La majoria d'aquests neologismes són lexicalitzacions forçades de segments discursius llargs amb verb, més d'un complement i, fins i tot, amb pronoms o conjuncions. A vegades, com en alguns dels neologismes següents, el fet que es tracti d'unitats col·loquials, o fins i tot vulgars, és deguda al caràcter marcat d'un dels seus constituents:

¹⁵L'atribució d'aquests noms a un o altre procés és una qüestió de la morfosintaxi interna de l'estructura de la paraula i de la seva semàntica que no analitzem en aquest treball.

mestre tites, quedar retratat, partir peres, passar avall, passar la patata calenta, carregar les tintes, fer el numeret, fer el paperina; pixar fora el tinter, posar cara de pòquer, no estar per hòsties; passar-les putes, menjar-se el coco, campi-qui-pugui

En d'altres casos, les recategoritzacions de segments discursius amb força presència de pronoms, conjuncions o adverbis, és la causa que aquests mots estiguin connotats des del punt de vista de l'ús: *no-passa-res* (m.), *no-sé-què* (m.), *ho mano i prou* (m.), *oimés* (conjunció), *dat pel sac* (adj.).

2.6 Neologismes formats per conversió sintàctica (FCONV, 154)

2.6.1 Categoria gramatical

Més de la meitat dels neologismes formats per conversió sintàctica pertanyen a la categoria nominal; la resta queden distribuïts de manera força igual entre adjectius i verbs.

noms	82 (53.24 %)	adjectius	38 (24.67 %)	verbs	34 (22.07 %)
------	--------------	-----------	--------------	-------	--------------

Taula 15.

2.6.2 Regla de formació

La distribució d'aquest tipus de neologismes d'acord amb la regla de formació que els ha originat és la següent:

[[radical] _A] _N	70 (45.45 %)
[radical] _N _A	36 (23.37 %)
[radical] _N _V	32 (20.77 %)
[radical] _V _N	6 (3.89 %)
[[radical] _A] _V	2 (1.29 %)
[[prefix]] _N	2 “
[[sufix]] _N	2 “
[[locució]] _N	2 “
[[prefix]] _A	1 (0.64 %)
[[radical] _{ADV}]] _N	1 “

Aquestes dades desmentirien l'afirmació de Cabré (1994, vol. II, pàg. 90) sobre el fet que "l'única restricció important que, d'entrada, sembla que una regla de conversió ha de respectar és que les categories que mou, així com les unitats que produeix, estiguin caracteritzades sintàcticament per una categoria lèxica major: nom, verb, adjectiu o adverbi", ja que documentem també locucions, sufixos i prefixos com a base de la conversió.

2.6.3 Àrea temàtica

La majoria dels neologismes formats per conversió sintàctica pertanyen als àmbits de la cultura, la política i la sociologia, tot i que també predominen els que no estan marcats temàticament. La distribució per àrees temàtiques és la següent:

MON	59 (38.31 %)	TEC	12 (7.79 %)
NT	25 (16.23 %)	ESP	10 (6.49 %)
ESPEC	25 (16.23 %)	DBT	7 (4.54 %)
ECON	16 (10.38 %)		

Taula 16.

2.7 Neologismes formats per truncació (FT, 53)

2.7.1 Categoria gramatical

La majoria dels neologismes formats per truncació són noms. S'ha documentat també un percentatge prou important d'adjectius (16.98%) i un únic cas de verb (*mullar-se* com a escurçament de la frase feta *mullar-se el cul*).

noms	43 (81.13 %)
adjectius	9 (16.98 %)
verbs	1 (1.88 %)

Taula 17.

2.7.2 Tipus de truncació

Abreujament	36 (67.92 %)
Siglació	12 (22.64 %)
Acronímia	5 (9.43 %)

Taula 18.

Com es pot observar, la majoria dels neologismes etiquetats com a truncació són fruit d'un procés d'abreujament, al costat d'un nombre força menor de casos de neologismes creats per siglació i per acronímia.

Dins del grup de neologismes creats per un procés d'abreujament, cal destacar els aspectes següents:

a) En la majoria de casos el truncament es fa mantenint la part inicial de la paraula, p.e. *anarca(ista)*, *balí(ga)-balà(ga)*, *cole(gi)*¹⁶ [sic], *crono(metrada)*, *demo(stració)*, *disco(teca)*, *hiper(mercat)*, *neura(osi)*, *narco(traficant)*; escurçament que en alguns casos coincideix amb algun dels formants si es tracta de mots morfològicament complexos. En alguns neologismes formats per escurçament d'unitats

¹⁶Aquest exemple també es pot explicar com un manlleu del castellà.

sintagmàtiques s'omet la(les) unitat(s) inicial(s), p.e. *primitiva* per *loteria primitiva*, *velocitat*, per *prova de velocitat*.

b) Tot i que en nombre molt menor, hi ha casos d'escurçament de frases fetes, p.e. (*ésser*) *el cul d'en Jaumet*, *mullar-se (el cul)*; o bé d'escurçament d'unitats sintagmàtiques com *vuitens (de final)*, (*instrument de*) *vent*, *sado-maso(quisme)*, *objecció (de consciència)*.

Pel que fa als casos de neologismes formats per acronímia, sovint hi ha algun joc de paraules per analogia amb alguna altra paraula ja existent; p.e. *insili* (ínsula i exili), *ofni* (objecte flotant no identificat), *opni* (objecte polític no identificat).

2.8 Neologismes sintàctics¹⁷ (SINT, 24)

El 54.16 % dels neologismes sintàctics corresponen a verbs i el 45.83 %, a noms. Aquests neologismes es poden classificar en tres grups, segons si s'ha produït un canvi de gènere, de nombre o una pronominalització verbal.

canvi de gènere	8 (33.33%)
canvi de nombre	3 (12.5%)
pronominalització	13 (54.16%)

Taula 19.

a) Canvi de gènere: substantius documentats a les obres de referència únicament en un gènere i a les dades de l'Observatori en l'altre gènere. Exemples: *clown*, *component*, *dot*, *incineradora*, *manuelí*, *pedalera*, *refrigeradora*, *trasmalla* [de tresmall]).

b) Canvi de nombre: substantius documentats a les obres de referència com a *pluralia tantum*, és a dir, només en la forma de plural i que documentem com a neologisme en singular (*badomia*) o bé substantius documentats a les obres de referència com a invariables i que documentem com a variables a l'Observatori (*antidrogues*, *plusos*).

c) Pronominalitzacions¹⁸: verbs documentats com a no pronominals a les obres de referència i que documentem com a verbs pronominals a l'Observatori (*acantonar-se*, *acomboiar-se*, *oxigenar-se*, *privatitzar-se*, *reactivar-se*, *remodelar-se*, *reorganitzar-se*, *superposar-se*) o bé verbs documentats com a pronominals a les obres de referència (16.6 %) i documentats com a verbs no pronominals en les dades de l'Observatori (*desdejunar*, *enteranyinar*, *esbojarrar*, *neurotitzar*).

¹⁷ A l'Observatori es consideren neologismes sintàctics els casos de canvi de subcategoria gramatical (gènere, nombre, canvi de règim verbal, etc.) en una base lèxica existent.

¹⁸ En la lectura d'aquestes dades, cal tenir en compte que l'Observatori obvia el criteri de les obres lexicogràfiques segons el qual els usos pronominals predictibles no s'especifiquen.

2.9 Altres neologismes (136)

Dins d'aquest apartat incloem neologismes que són variants d'entrades documentades majoritàriament al DIEC, i en menor grau només documentades al DLC3.

DIEC: **105**

DLC3: **29**

Altres: **2** (*nano* documentat al DCVB; *temps lleure*)

Pel que fa als percentatges corresponents a la distribució de la variació en categories gramaticals, s'observa un predomini clar dels substantius (69.8 %), seguits en menor quantitat pels adjectius (21.3 %) i els verbs (13.6 %), i com a casos totalment esporàdics alguna variant d'una locució (0.73%, *a matadegolla*) i d'una interjecció (0.73 %, *osti*).

Respecte a les variants formals, la majoria són unitats que presenten:

- a) Variació en relació a l'ús de guionet, ja sigui en compostos (*judeo-cristià*, *llarg-metratge*, *futbol-sala*) com en derivats per prefixació (*para-militar*).
- b) Eliminació de blancs en formacions sintagmàtiques (*filldeputa*).
- c) Variació que afecta el consonantisme¹⁹: d/t (*nervatura*), r/rr (*neorrealisme*), s/ss (*pressumpció*), l/l (*sigilògraf*), m/n (*prensa*); en alguns casos motivades perquè són l'adaptació gràfica de manlleus: k/c (*folclore*), o el manteniment de la forma original del manlleu quan aquest ja ha estat adaptat: c/k (*iak*).
- d) Variació en relació a l'accentuació (*guriú*).
- e) Alguns casos semblen possibles errors (*gaspaxo*).

3. Neologismes semàntics²⁰ (S, 194)

Dins de l'apartat de neologismes semàntics incloem, d'una banda, les accepcions neològiques respecte a alguna de les entrades de diccionari de les fonts lexicogràfiques de referència i, d'altra banda, els neologismes semàntics provinents de noms propis. D'un total de 194 neologismes semàntics, 178 són accepcions noves d'entrades lèxiques ja documentades al corpus lexicogràfic d'exclusió i 16 són neologismes fruit d'una antonomàsia, és a dir, provinents d'un nom propi.

¹⁹Encara que alguns d'aquests exemples podrien ser simplement errors tipogràfics, l'Observatori els té en compte perquè també es poden explicar com transgressions voluntàries o involuntàries de la normativa.

²⁰La detecció de neologismes semàntics planteja una limitació metodològica evident, atès que tendeix a dependre de criteris subjectius; per aquesta raó, el percentatge que s'ofereix és considerat representatiu només d'acord amb la metodologia utilitzada.

3.1 Neologismes semàntics respecte a les entrades de diccionari de les fonts lexicogràfiques

Del total de neologismes semàntics, formats per una modificació del significat recollit en les obres lexicogràfiques de referència, hem distingit entre aquells casos que comporten una ampliació de significat o bé una restricció. Hem considerat que es tractava d'una *ampliació* del significat tant en el cas de paraules documentades a les obres lexicogràfiques amb un significat específic determinat que amplien el seu significat a un ús més general (per exemple, *tot terreny*); com aquelles paraules documentades a les obres lexicogràfiques amb un significat específic (propri d'una determinada àrea temàtica) que passen a ocupar un espai de significació específic d'una altra àrea temàtica (per exemple, *quinta*). I hem considerat que es tracta d'una *restricció* del significat quan el neologisme redueix el significat de l'entrada lexicogràfica documentada, p.e. *reserva*.

Com es pot comprovar amb les dades següents, gairebé el 100 % dels casos correspon a una ampliació del significat.

- a) ampliació de significat: 176
- b) restricció de significat: 2 (*derivar, reserva*)

A continuació veurem quins són els elements que intervenen en el canvi de significat d'aquests neologismes: figures retòriques, banalització²¹, transferència d'una àrea temàtica a una altra i terminologització.

a) Sovint intervé una *figura retòrica* en la creació del neologisme semàntic; en aquests casos, cal destacar majoritàriament la metàfora (84) i la metonímia (14); p.e. *cop baix, èxtasi, granota, gris, sènia, maqueta*.

b) En altres casos, es produeix una *banalització* de termes propis d'una determinada àrea d'especialitat, procés que presenta un dels percentatges més elevats (57 casos, 29.36 %), com ja caldria esperar si tenim en compte que els textos són de premsa d'àmplia difusió. Sobresurten una sèrie d'àrees temàtiques quantitativament més rellevants: els termes pertanyents a la tècnica, a la medicina, seguits de neologismes provinents de l'àrea de la geologia i l'esport, la física, etc. són els més banalitzats, segons les dades analitzades²². En la majoria de casos, aquests neologismes semàntics fan referència a contextos polítics.

* tècnica: *autoexcitació, cibernètic, desactivar, desactivat, escombratge, minadora, rodatge, quiratar, laminar*

* medicina: *dosificar, drenar, enquistar-se, menopàusic, radiografiar, ronyonera, vomitori*

* esport: *desmarcar-se, fitxatge, pes pesant, tàndem, torejar, tot terreny*

* geologia: *erosió, erosionar, filó, ignició, juràssic, laminació*

* física: *per defecte, sedimentar, sideral, sobresaturació, tonatge*

* química: *clarificació, lisèrgic, oxigenació, triplet*

* món militar: *detonador, torpedinar*

²¹ Utilitzem el gal·licisme *banalització* en el sentit de pèrdua de valor terminològic, és a dir, com a sinònim de *desterminologització*.

²² Les àrees temàtiques d'origen que presentem a continuació són les documentades a les obres lexicogràfiques d'exclusió, sobretot el *Diccionari de la llengua catalana (DLC3)*, 3a ed. d'Enciclopèdia Catalana.

- * economia: *liquidació, output*
- * món cultural: *orquestrar, reedició*
- * aeronàutica: *posicionament, posicionar-se*
- * indústria: *en sèrie*
- * electricitat: *elèctric*
- * matemàtiques: *maximització*
- * geometria: *polièdric*
- * fotografia: *positivar*
- * psicologia: *negativisme*
- * tèxtil: *ordit*
- * alimentació: *descremar*
- * antropologia: *endogàmic*
- * biologia: *fagocitar*
- * música: *orquestrar*

c) Dins de la *transferència* d'una àrea temàtica a una altra (20 casos que representen un 10.3%) cal destacar tres aspectes²³:

- L'àrea temàtica de partida més rellevant és el món militar, que genera neologismes semàntics pertanyents a l'esport.

- En casos de transferència d'una àrea temàtica a una altra que aparentment no té res a veure sobresurten com a àrea temàtica d'arribada els esports i l'economia.

- En alguns casos es dona el fet de transferència d'una àrea temàtica a una altra de molt propera, podríem dir que són dues subàrees pertanyents a una macroàrea, p.e. d'un esport X a un altre Y (*pivot*); d'una expressió artística A a una de B (*solo*), etc.

- * món militar --> esports: *quinta, reserva, lleva, cadet*
- * química --> esports: *vaselina*
- * física --> economia: *rarefacció*
- * mecànica --> economia: *desacceleració, desaccelerar*
- * medicina --> economia: *restrenyiment*
- * política --> economia: *liberalitzar*
- * pintura --> música: *tenebrisme*
- * TV i ràdio --> música: *mescla*
- * art --> política: *cúpula*
- * zoologia --> mecànica: *escarabat*
- * botànica --> zoologia: *naturalitzat*
- * alimentació --> mitjans de comunicació: *formatge*
- * alimentació --> música: *galeta*
- * bàsquet --> futbol: *pivot*

---

²³Les àrees temàtiques d'origen que presentem a continuació són les documentades a les obres lexicogràfiques d'exclusió, sobretot el DLC3; i les d'arribada són les àrees corresponents al neologisme analitzat, segons el context en què apareix.

* música --> dansa: *solo*

* món casteller --> halterofília: *aixecador*

d) Dins de la *terminologització* de paraules pròpies de la llengua general només s'han documentat 4 neologismes i això representa un 2.06% del total dels neologismes semàntics: *carpeta* en informàtica, *comunitari* en política, *tou tova* en economia, *triple* en esports.

3.2 Neologismes semàntics provinents de noms propis

Dels diferents neologismes semàntics provinents de noms propis, un cop desestimats uns pocs casos en què malgrat estar escrit en lletra minúscula el neologisme feia referència exclusivament al nom propi, n'hem analitzat 16 casos.

Tots amplien el seu significat i són fruit d'una metonímia (antonomàsia):

- ja sigui significant el seu hiperònim (7): beguda (*coca-cola*, *fanta*, *martini*), caramel (*chupa-chups*, *xupa-xup*), joc (*mecano*), calçat (*vamba*), etc.
- ja sigui significant alguna de les característiques del nom propi (8): *cafarnaüm*, *oscar*, *peter-pan*, *rambo*, *rappel*, *robocop*, *turmix*, *walesa*.
- ja sigui indicant els seguidors de X (1): *kiko*

En alguns casos s'han documentat algunes variants entre ells:

- que afecten el gènere: *cafarnaüm* (documentat en masculí i en femení),
- que afecten la grafia, adaptació gràfica de la marca: *chupa-chups*, *xupa-xup*; *túrmix*, *turmix*.

4. Manlleus²⁴ (1.132)

4.1 Resultats globals

El conjunt de neologismes format pels manlleus es reparteix de la següent manera segons la llengua de procedència²⁵:

---

²⁴ En la preparació d'aquest document hem deixat de banda calcs i xenismes, i els manlleus de l'alemany, del rus, del basc, del grec i d'altres llengües per alleugerir els resultats, perquè en tots els casos són grups molt petits —entre tots sumen unes 150 fitxes— i perquè, a més, els calcs i els xenismes plantegen problemes de delimitació entre grups.

²⁵ En el cas del català, quan parlem de manlleus d'altres llengües hem de tenir en compte que gairebé sempre s'han incorporat a través del castellà, i potser en alguns casos de l'anglès i francès. Aquest aspecte de la neologia, que resultaria molt difícil d'estudiar, és important de tenir-lo present perquè en cas contrari podria reflectir una visió molt simplista i que no tindria en compte les condicions sociolingüístiques —en el sentit més ampli— en què es desenvolupa la llengua.

Llengua	nombre de manlleus	percentatge
anglès	625	55.21
castellà	235	20.75
francès	129	11.39
llatí	102	9.01
italià	41	3.62

Taula 20.

En la taula podem observar com l'anglès és la llengua de la qual el català pren un nombre més important de paraules; a una distància important trobem primer el castellà i després el francès i el llatí. La importància quantitativa dels manlleus de l'italià és força menor.

A continuació presentem la caracterització per àrees temàtiques d'aquests manlleus i altres aspectes quantitius destacables; després tractarem cadascuna d'aquestes llengües individualment i comparativament.

Àrea temàtica	nombre de manlleus	percentatge
ESPEC	405	35.77
MON	398	35.15
ESP	90	7.95
NT	88	7.77
DBT	64	5.65
TEC	53	4.68
ECON	34	2.73

Taula 21.

Observem que, a diferència del que succeeix amb la resta de neologismes, els manlleus fan referència en primer lloc al món de l'espectacle i només en segon lloc trobem l'àrea temàtica de sociologia i política (MON); la resta d'àrees es reparteixen un 29% dels manlleus.

Del total de 1.132 manlleus, un 62.54% (708 casos) han estat documentats en diccionaris de la llengua de procedència; d'aquests, més de la meitat (exactament un 66.24%) s'han documentat amb la forma i el sentit idèntics, un 6.63% s'han documentat amb la mateixa forma però amb un significat diferent, i un 27.11% s'han documentat amb el mateix significat però amb canvis formals. En aquest últim cas, els canvis són ortogràfics en 85 manlleus, tipogràfics en 79, i morfosintàctics en 33.

Un 14.92% dels manlleus apareixen amb formes variants que s'han documentat a la mateixa base de dades de l'Observatori de Neologia (94 casos), al DIEC (64 casos) i al DLC3 o la GEC (11 casos).

4.2 Comparació de resultats per llengües i per àrees temàtiques

Àrea	Anglès	Castellà	Francès	Llatí	Italià
DBT	54 (8.64%)	0	4 (3.1%)	17 (16.66%)	0
ECON	26 (4.16%)	4 (1.7%)	1 (0.77%)	0	0
ESP	70 (11.2%)	8 (3.4%)	3 (2.32%)	0	1 (2.43%)
ESPEC	277 (44.32%)	48 (20.42%)	28 (21.7%)	1 (0.98%)	16 (39.02%)
MON	127 (20.32%)	168 (71.48%)	50 (38.75%)	29 (28.43%)	17 (41.46%)
NT	31 (4.96%)	4 (1.7%)	38 (29.45%)	55 (53.92%)	7 (17.07%)
TEC	40 (6.4%)	3 (1.27%)	5 (3.86%)	1 (0.98%)	0
	100 %	100%	100%	100%	100%

Taula 22.

A continuació presentem uns comentaris de comparació entre les taules 21 i 22; és a dir, es compara la distribució global dels manlleus segons les àrees temàtiques, amb els resultats obtinguts segons les àrees temàtiques per a cada llengua en particular. Aquesta comparació permetrà observar si hi ha llengües *especialitzades* en alguna o diverses àrees temàtiques.

Si prenem l'**anglès**, en primer lloc, observem que es manté el mateix ordre que en les dades globals; és a dir, en el cas de l'anglès, el grup més important temàticament és el d'ESPEC, el segon el de MON, el tercer el d'ESP, etc.

Si analitzem les dades amb més detall, però, observarem que, tot i que es mantingui el mateix ordre, hi ha una variació important de percentatges, ja que ESPEC ha passat de representar un 35.8 % en les dades globals, a un 44.3% en les de l'anglès; i MON, que representava un 35.1 % ha baixat al 20.3%.

L'àrea d'ESPEC (*tecnopop, soul, spaghetti thriller...*), doncs, és definitivament la més important en els manlleus procedents de l'anglès; de fet, podríem subdividir-la (277 casos, un 44.3% del total de manlleus procedents de l'anglès) de la manera següent:

— música moderna	131
— espectacles en general	72
— cinema	53
— moda	21

En **francès**, en canvi, no es manté l'ordenació global, ja que ESPEC ha passat a ocupar el tercer lloc en el francès; MON ha passat a ocupar el primer; ESP, el sisè, etc. Pel que fa concretament a ESPEC i MON, la situació és la inversa de la que hem vist per a l'anglès. El percentatge de manlleus —com ara *chanson, démodé*— és inferior a la mitjana a ESPEC (21.7 % vs. 35.5%) però lleugerament superior a MON (38.7 % vs. 35.1 %), que conté manlleus com *champagne, croissanterie, foie-gras*.

Podríem subdividir els exemples de manlleus del francès de MON (l'àrea quantitativament més important per al francès, amb 50 casos) de la manera següent:

— diversos	31
— alimentació	15
— moda	4

El contrast més gran entre les dades globals i les del francès es dona, però, en els manlleus no marcats temàticament (NT), que representen un 29.5% dels manlleus en francès i només són un 7.7 % en la taula general. El motiu d'aquesta divergència és molt clar: els manlleus expressius del francès (com *à la page*, *affaire*, *tête-à-tête*), han estat comptabilitzats com a no marcats temàticament i representen exactament el 21.7 % dels manlleus del francès, que és la diferència entre el percentatge general i el del francès.

Pel que fa al **castellà**, l'ordre de les àrees es manté a grans trets, si bé els dos primers valors apareixen intercanviats i el percentatge de manlleus en l'àrea ESPEC és, com en francès, inferior a la mitjana (20.4 % vs. 35.8 %). La peculiaritat dels manlleus castellans pel que fa a l'àrea és el contrast que es dona a MON. En aquesta àrea es concentren el 71.5 % dels manlleus del castellà i, en canvi, només representen el 35.1 % del global.

Podríem subdividir els exemples de manlleus del castellà de MON (l'àrea quantitativament més important per al castellà, amb 168 casos) de la manera següent:

— societat	79
— món diversos	52
— alimentació	20
— política	17

És també significatiu que els manlleus de MON i ESPEC representin el 91.9 % dels manlleus castellans, mentre que només representen el 60.4 % del francès o el 64.6 % de l'anglès.

Els pocs manlleus documentats de **l'italià** presenten percentatges més alts que els globals d'ESPEC (39 % vs. 35.8 %) i de MON (41.5 % vs. 35.1 %). Dins aquestes àrees, l'italià presenta com a àmbits preferents la música clàssica i l'alimentació: *bel canto*, *intermezzo*, *capuccino*...

Finalment, els exemples de manlleus provinents del **llatí** són, com era d'esperar, molt particulars. No hi ha cap exemple per a TEC ni ESP, i només un d'ESPEC. L'àrea MON, en canvi, també ocupa el segon lloc en l'ordenació amb un percentatge lleugerament més baix que en la taula de resultats globals (35.15% del global *versus* 28.4% del llatí).

La relació entre les àrees temàtiques i la llengua de procedència dels manlleus, però, pot descriure's encara des d'un altre punt de vista i obtenir informacions ben interessants. La taula següent s'ha elaborat calculant quin percentatge representa en una àrea global, el resultat obtingut per a cada llengua en particular en aquella àrea (per exemple, els 70 manlleus de l'anglès de l'àrea d'ESP representen un 85.3% del total de 82 manlleus de l'àrea d'ESP):

	anglès	francès	castellà	italià	total
ESP	85,3%	3,6%	9,7%	1,2%	100%
TEC	83,3%	10,4%	6,2%	0	100%
ECON	83,8%	3,2%	12,9%	0	100%
ESPEC	75%	7,5%	13%	4,3%	100%
MON	35%	13,8%	46,4%	4,6%	100%

Taula 23.

L'anglès es presenta, d'acord amb aquestes dades, com a font preferent de manlleus de les àrees ESP i TEC. En dades absolutes, del total de 82 manlleus documentats com a ESP, 70 són anglicismes i del total de 48 manlleus de l'àrea TEC, 40 provenen de l'anglès. Pel que fa a ESPEC, el 20.8% dels manlleus anglesos es refereixen a música moderna. En canvi, dels manlleus del castellà de l'àrea ESPEC només un 1.7% són de música moderna (la música, en general, només representa un 7.6% dels manlleus castellans).

Finalment, MON és l'àrea que presenta una major dispersió entre llengües. El castellà és la llengua preferent d'aquesta àmplia àrea, l'única que l'anglès no domina. Els manlleus castellans d'aquesta àrea es reparteixen entre *societat* (33.6%), *món diversos* (22.1%), *alimentació* (8.5%) i *política* (7.2%).

En resum, l'anglès i —a certa distància— el castellà són les llengües amb una major cobertura d'àrees i, alhora, les que aporten globalment un nombre més gran de manlleus. Paral·lelament, ESPEC i MON (especialment aquesta última) són les àrees menys concentrades en una llengua i també les més abundants quant al nombre de manlleus.

4.3 Els manlleus en els diccionaris de la llengua de procedència: comparació de resultats per llengües²⁶

	anglès	castellà	francès	italià
manlleu idèntic	217 (34.72%)	132 (56.17%)	89 (68.99%)	31 (75.6%)
diferent significat	41 (6.56%)	3 (1.27%)	2 (1.55%)	1 (2.43%)
canvi formal: tipogràfic	67 (10.72%)	2 (0.85%)	10 (7.75%)	0
canvi formal: ortogràfic	16 (2.56%)	45 (19.14%)	20 (15.50%)	4 (9.75%)
canvi formal: morfosintàc.	20 (3.2%)	2 (0.85%)	9 (6.97%)	2 (4.87%)
total documentats	361 (57.76%)	184 (78.29%)	125 (96.89%)	39 (95.12%)

Taula 24.

Observem que es produeixen unes oscil·lacions des de la quasi totalitat dels manlleus francesos que apareixen documentats en els diccionaris d'aquesta llengua (95.1%) fins a un percentatge només lleugerament per sobre de la meitat en el cas dels manlleus de l'anglès (57.7%), passant pel 83% d'italians i el 78.2% de castellans.

²⁶ Els percentatges del llatí no apareixen en aquesta taula de comparació per la particularitat que representa el llatí respecte de les altres llengües. Dels 102 manlleus provinents del llatí, només se n'han trobat 9 al diccionari, exactament un 8.82%.

Aquestes diferències tenen a veure no tant amb la llengua com amb el referent concret en cada cas: com ja hem vist quan hem analitzat la distribució per àrees temàtiques, els manlleus provinents de l'anglès fan referència a aspectes diversos de la modernitat; són, per tant, també neologismes en anglès i per això no apareixen en els diccionaris de la llengua en qüestió. A l'altre extrem hi trobem el francès, amb manlleus bàsicament expressius, maneres de dir, expressions, girs que no són en absolut nous.

Les diferències s'accentuen si tenim en compte només els casos que es documenten idèntics als diccionaris de la llengua d'origen. Altre cop se situa al capdavant el francès (69%), seguit del castellà (54.8%) i a molta distància l'anglès (34.7%). Aquest percentatge tan baix de l'anglès es pot justificar des de diversos punts de vista: d'una banda, és una llengua no romànica, que presenta molta variació i, d'altra banda, potser ha arribat un moment en què, en general, hi ha una tendència a escriure paraules en aquesta llengua tot i no conèixer-la suficientment.

De totes maneres, si calculem els percentatges de neologismes documentats idèntics sobre el total de neologismes documentats d'una llengua en concret i no pas sobre el total de neologismes d'aquella llengua, obtenim uns resultats lleugerament diferents:

italià	= 81,5%
castellà	= 71,7%
francès	= 71,2%
anglès	= 60%

Pel que fa al nombre de neologismes que es documenten als diccionaris de la llengua de procedència del manlleu amb algun canvi, i deixant de banda l'italià, un 30 % dels manlleus francesos, un 20% dels castellans i un 16.5 % dels anglesos presenten canvis. Ara bé, en els neologismes del castellà i del francès predominen els canvis ortogràfics mentre que en els anglesos dues tercers parts dels canvis són tipogràfics (espai en blanc, guionet, unió de mots, majúscules). En general, el nombre de neologismes documentats als diccionaris de la llengua d'origen però amb un altre significat és mínim. Llevat del 6.5 % en el cas de l'anglès —que, com ja s'ha dit, també serien neologismes en la llengua d'origen—, la resta de llengües no arriben al 2 %.

En la lectura d'aquests percentatges cal tenir en compte que s'equilibren amb els neologismes no documentats; per a l'anglès, per exemple, el percentatge sembla molt baix i en realitat és molt alt si tenim en compte que la immensa majoria no estan documentats en el diccionari d'anglès.

4.4 Variants dels manlleus: comparació de resultats per llengües

	anglès	castellà	francès	llatí	italià
de l'Observ.	79	0	12	13	3
del DIEC	16	19	29	3	0
del DLC/GEC	6	0	0	0	0
Total	101 (16.16%)	19 (8.08%)	41 (31.78%)	16 (15.68%)	3 (7.31%)

Taula 25.

En el punt anterior hem vist que moltes d'aquestes unitats procedents d'altres llengües són neològiques per al català però, de fet, apareixen ja recollides, la majoria des de fa molt de temps, als diccionaris de

les llengües de procedència. Hem vist també que sovint la forma catalana presenta variacions respecte d'aquestes formes documentades a les llengües d'origen.

A la taula 25 presentem els resultats referents a altres variants dels manlleus; variants, aquesta vegada, documentades en fonts catalanes: dins de les mateixes dades de 1995 de l'Observatori o en les obres de referència (DIEC, DLC3, GEC2).

Observem que per a un nombre important de manlleus hem documentat variants. El nombre més alt s'ha documentat a les mateixes bases de neologismes de l'Observatori (on, sobretot, s'han trobat variants per a manlleus provinents de l'anglès). Una quantitat més baixa apareix ja a les obres de referència, i són sobretot variants de manlleus del francès.

Podem comprovar en l'última fila de dades, corresponent als totals, que el francès és la llengua per a la qual s'ha documentat un percentatge més alt de variants. A continuació presentem alguns exemples per a aquestes dues llengües —francès i anglès— que presenten més variació:

- Francès: *boulevard / bulevard* (DIEC), *bouquet / buquet* (DIEC), *foulard / fulard* (DIEC)
cachet / caixet / catxet (Observatori)
col.lage / col.latge (Observatori) / *collage* (DIEC)
champagne / xampany (DIEC)
- Anglès: *spònsor / espònsor* (Observatori)
standard / estàndard (DIEC)
star-system / star system (GEC)
suporter / supporter (Observatori)

4.5 Manlleus marcats pel que fa al registre: comparació de resultats per llengües

Un 7.4 % dels manlleus es poden considerar marcats pel que fa al registre. Aquest resultat aporta molt poca informació des d'un punt de vista global; per llengües, representa un 0 % per al francès i l'italià i un 0.3 % per a l'anglès. En canvi, per al castellà representa un 31.4 % i cal buscar l'explicació d'aquesta diferència probablement en l'ús que fa una llengua dels manlleus d'una altra: el català fa servir un percentatge elevat de manlleus del castellà per a formes de registre marcat cap a usos més col.loquials i, en canvi, això no passa amb les altres llengües.

Bibliografia

ADELSTEIN, A. "Banalización de términos con formantes de origen grecolatino". A: *V Simposio Iberoamericano de Terminología*. Mèxic: Riterm, 4-8 de novembre de 1996. [en premsa].

BADIA i MARGARIT, A.M. *Gramàtica catalana*. Madrid: Gredos, 1962.

CABRÉ, M.T. "La neologia efimera". A: *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes. Miscel·lània Joan Bastardas /I*. Vol. XVIII. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.

----. "Neologia i text: Producció, detecció i interpretació de noves paraules". A: M.P. BATTANER i G. PUJALS (ed.). *El vocabulari i l'escrit. VII Jornades de Redacció i Escola*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1990.

----. "Aspectes sobre la neologia: la novetat lèxica a través de dos diccionaris catalans". A: *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes. Miscel·lània Jordi Carbonell /I*. Vol. XXII. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991.

----. *A l'entorn de la paraula: lexicologia catalana*. Vol. 2. València: Universitat de València, 1994.

----; FREIXA, J.; SOLÉ, E. "À la limite des mot construits possibles". A: *Sillexicales*, núm. 1, 1997. [*Mots possibles et mots existants*. Forum de morphologie (1ères rencontres). Actes du Colloque de Villeneuve d'Ascq (28-29 d'avril 1997).] Amb la col.laboració de Rosa Estopà.

FABRA, P. *Gramàtica catalana*. 11a ed. Barcelona: Teide, 1984 [1956].

FREIXA, J.; SOLÉ, E.; CABRÉ, M.T. "Observació de la variació i contacte de llengües en els neologismes". A: *CLUB-4 Variació i contacte de llengües*. Col.loqui de Lingüística de la UB. Barcelona: Universitat de Barcelona. [en premsa].

FREIXA, J.; SOLÉ, E.; CABRÉ, M.T. "Interès de la neologia en el marc de la traducció: l'Observatori de Neologia". A: *Actes del Tercer Congrés Internacional sobre Traducció*. Barcelona: Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona. [en premsa].

MOLL, F. de B. *Gramàtica històrica catalana*. València: Universitat de València, 1991.

OBSERVATORI DE NEOLOGIA. *Neologismes documentats a la premsa en català (1995)*. Barcelona: Institut Universitari de Lingüística Aplicada, 1997. (Papers de l'IULA. Sèrie Informes,19).

OBSERVATORI DE NEOLOGIA. *Document relatiu a la fase de buidatge*. Institut Universitari de Lingüística Aplicada, 1998. (Papers de l'IULA. Sèrie Informes). [en premsa]

RUAIX, J. *El català/3. Lèxic i estilística*. Moià: Ed. J. Ruaix, 1986.

VALLÈS, T. *Qüestions i propostes sobre la productivitat en la formació de mots*. Universitat Autònoma de Barcelona, 1996. [treball de recerca].

Diccionaris; Error! Marcador no definido.

ALCOVER, A. M.; MOLL, F. de B. *Diccionari català-valencià-balear* [DCVB]. 10 vol. Palma de Mallorca: Ed. Moll, 1985.

Collins Cobuild English Language Dictionary. Londres: Harper Collins Publishers, 1993.

COROMINES, J. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. 9 vol. Barcelona: Ed. Curial, 1980-1991.

Diccionari de la llengua catalana [DLC3]. 3a ed. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993.

Diccionari General de la Llengua Catalana [DGLC]/Barcelona: Edhasa, 1932 (1982).

Diccionari Llatí-Català. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993.

Diccionario General Vasco. Bilbao: Real Academia de la Lengua Vasca, 1987.

Diccionario manual e ilustrado de la lengua española. Real Academia Española. 4a ed. Madrid: Espasa-Calpe, 1989.

Gran Enciclopèdia Catalana [GEC2]. 3a ed. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992.

Institut d'Estudis Catalans. *Diccionari de la llengua catalana* [DIEC]. Barcelona, Palma de Mallorca, València: Edicions 3 i 4, Edicions 62, Editorial Moll, Enciclopèdia Catalana, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995.

Langenscheidts Grosswörterbuch Deutsch. Berlín: Langenscheidt, 1994.

REY-DEBOVE, J.; REY, A. (dir.). *Le Nouveau Petit Robert: Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*. París: Dictionnaires Le Robert, 1993.

ZINGARELLI, N. *Lo Zingarelli. Vocabulario della lingua italiana*. 12 ed. Bolonya: 1994.